
Twee topeconomen over de impact van de oorlog op onze financiën: “De manier waarop het beleid nu reageert, is wel degelijk een probleem”

Ivan Van de Cloot (links) en Gert Peersman. — © Kris Van Exel

De voedselprijzen, die zouden binnen een paar maanden weleens flink de hoogte kunnen ingaan. Maar een economische recessie hoeven we volgens economen Gert Peersman (UGent) en Ivan Van de Cloot (Itinera) nog niet te vrezen. “Het wordt pas gevaarlijk als we onder politieke druk foute dingen gaan doen.” En ja, helaas: “De manier waarop het beleid nu reageert op de hoge energieprijzen is wel degelijk een probleem”.

Schaarste, hoge energieprijzen, en daarbovenop een oorlog die niemand nog voor mogelijk had gehouden. De opluchting en de groei prognoses nadat onze economie twee jaar coronapandemie al bij al vlot had verteerd, maakten maken plaats voor een mogelijke recessie en waarschuwingen

over een op hol slaande inflatie. Toch is er volgens de economen Gert Peersman (UGent) en Ivan Van de Cloot (Itinera) geen reden tot paniek. “We moeten niet pessimistisch zijn”, zegt Peersman. “We komen heel goed uit een coronacrisis waarover we ons heel veel zorgen hadden gemaakt. Zorgen over hoge werkloosheid, over faillissementen, over mensen die voor altijd van de arbeidsmarkt zouden verdwijnen. Maar die schok is heel goed opgevangen. Onze economie is volle bak aan het draaien, er zijn enorm veel vacatures. Dat is ook de reden waarom de grondstoffenprijzen al aan het stijgen waren.”

LEES OOK. [Zo hard zou je de oorlog in Oekraïne in je portemonnee kunnen voelen](#)

En de gasrekening, die plots honderden euro's hoger uitvalt?

Van de Cloot: “De winter is voorbij. Ons gasverbruik valt de komende weken van een klif. Politici grijpen in omdat ze het populisme en de onrust de kop willen indrukken, maar eigenlijk moeten we als pedagogen de mensen duidelijk maken dat er een externe geopolitieke factor is die je niet kan wegdenken. En dat de factuur altijd ergens terechtkomt.”

Peersman: “Ik begrijp dat je mensen wil compenseren die het heel moeilijk hebben: zij voor wie energie een grote hap uit hun budget neemt, die geen buffer hebben, of die ook zwaar getroffen werden in coronatijden. Zoals kappers, of mensen die in de horeca of de retail werken. Probeer die mensen gericht te ondersteunen. Maar nu krijgt iedereen een btw-verlaging en cheques, ook de hogere inkomens, die door de loonindexering al veel meer compensatie krijgen.”

Er is nog geen reden tot paniek, aldus economen Gert Peersman (UGent) en Ivan Van de Cloot (Itinera). "Alleen zijn de gevolgen van het conflict in Oekraïne vandaag nog niet te voorspellen", aldus Peersman. — © Kris Van Exel

Vergeeten jullie, in de analyse van de economische toestand, niet dat er een oorlog aan de gang is?

Peersman: "Nee, alleen zijn de gevolgen daarvan nog niet te voorspellen: komt er een escalatie of wijzen de gesprekken tussen Rusland en Oekraïne toch op iets betere vooruitzichten? De energieprijzen stijgen, maar grotendeels is dat ook een normalisering van de zeer lage prijzen die we gekend hebben. Als je de prijzen aan de pomp corrigeert voor de koopkracht en de algemene inflatie, zitten ze zeer hoog, maar niet op een recordkoers. Ik maak me zorgen over de voedselprijzen – die zijn aan het stijgen en komen iets trager door – maar niet over een mogelijke economische recessie door de recente stijging van energieprijzen."

De paniek van de afgelopen weken was niet nodig?

Van de Cloot: "De les van de geschiedenis is: een economische schok is één zaak, maar het wordt pas gevaarlijk als we onder politieke druk foute dingen gaan doen die veel grotere schade kunnen veroorzaken."

Peersman: "En de manier waarop het beleid nu reageert, is wel degelijk een probleem. We zijn massaal aan het consumeren, want er is heel veel gespaard in de coronacrisis. Dat geeft schaarste en drijft grondstofprijzen omhoog. Het juiste antwoord daarop is niet om er nog geld tegenaan te gooien, door btw-verlagingen en cheques uit te delen. Daarmee stimuleer je de consumptie nog, krijg je meer schaarste en stijgen de prijzen nog meer. Op een bepaald moment moet de centrale bank dan de rente verhogen om de economie af te koelen terwijl de overheid haar eigen schuld opdrijft."

Wat moet er dan wel gebeuren?

Van de Cloot: "Alles op alles zetten om tegen de volgende winter zo weinig mogelijk afhankelijk te zijn van Russisch gas. Door ons verbruik te verminderen en te zoeken naar andere energiebronnen."

LEES OOK. [Plan om import van Russisch gas af te bouwen is ongezien: "Maar eigenlijk is dat gas niet de enige achilleshiel van onze economie"](#)

Dat is waar de Europese Commissie op inzet.

Van de Cloot: "Ja, en het gaat om meer dan wat er wordt beslist. Je biedt er ook hoop mee aan je burgers, want je toont dat je visie hebt op lange termijn. Jarenlang is het zeer moeilijk gebleken om mensen te laten afstappen van fossiele brandstoffen. Het klimaatprobleem werd niet als dwingend genoeg ervaren. Afstappen van het Russisch gas om de volatiliteit van de prijzen te kalmeren, is blijkbaar veel wervender dan de zeespiegel die aan het stijgen is." (lacht)

Kan het tegen 2030, zoals de Commissie wil?

Peersman: “Waarom niet veel vroeger? Met covid hebben we getoond dat we tot enorm veel in staat zijn op heel korte termijn. De vaccins zijn in een zeer snel tempo ontwikkeld en uitgerold.”

Van de Clout: “Je kan veel zeggen over onze militaire of politieke slagkracht, maar economisch is Europa wel een grootmacht. Op dit soort momenten moeten we dat uitspelen. Alleen al om de machtsbasis van Poetin weg te nemen.”

Peersman: “Let wel, onze energieprijzen zal daarom niet meteen verlagen. We zullen elders gas en olie moeten kopen. Door niets meer af te nemen van Rusland, zullen we onszelf ook wel pijn doen, maar dat valt te verkiezen boven heel veel geld uitgeven aan Rusland om onze binnenlandse pijn een klein beetje te verzachten.”

Van de Clout: “De hele kwestie bewijst ook eens te meer dat je moet diversifiëren op momenten dat er geen crisis is. Twee jaar geleden stond de gasprijs historisch laag. Op dat moment beschouwen we dat als een free lunch. Het is ook niet gemakkelijk om dan iedereen te overtuigen. Maar als we dan de mensen hadden meegenomen in een langetermijnvisie, hadden we vandaag wel over meer andere energiebronnen beschikt.”

Hoe beoordelen jullie vanuit dat langetermijnperspectief de maatregelen die de regering begin deze week heeft genomen?

Peersman: “Twee jaar geleden had niemand geloofd dat de belastingen op fossiele brandstoffen zouden verlagen. Hoe ernstig meen je het dan met het klimaat? Het is ook een slecht signaal aan al wie twijfelt om te isoleren of om zonnepanelen te leggen. Want eens het begint te nijpen, is er blijkbaar toch een overheid die de schok wil opvangen. Dat is heel absurd.”

LEES OOK. [Oorlog zal impact hebben op onze winkelkar: “Maar begin alstublieft niet te hamsteren”](#)

Hoe komt het dat we in zo’n kramp schieten?

Peersman: “Ik heb de indruk dat we sinds corona een mindshift meemaken: de regering heeft toen terecht massaal ingegrepen om de economie te redden. De politiek heeft die smaak te pakken en de burger verwacht dat de politiek telkens de rekening zal compenseren. Maar je kan het coronarecept niet toepassen op compleet andere situaties.”

Van de Clout: “Ik mis ook voldoende communicatie: het sociaal energietarief is uitgebreid en geldt voor de twintig procent laagste inkomens in dit land. Dat kan er zelfs voor zorgen dat die mensen er netto op vooruitgaan. Maar dat hoor je te weinig.”

Corona sloeg een gat van 34 miljard euro in de begroting. Dat wordt nu nog groter. Hoelang kunnen we de begrotingsdiscipline nog uitstellen?

Van de Clout: “Je kan niet blijven spenderen. Je moet altijd voorbereid zijn op mogelijke schokken. Een rente die lager ligt dan de economische groei, waarbij publiek geld quasi gratis is, is niet de norm in de geschiedenis.”

Peersman: “We zijn met corona één keer diep in het rood gegaan. Nu zullen we ons enkele decennia koest moeten houden om de toestand weer te normaliseren.”

Moeten we dan nu niet bezuinigen?

Van de Clout: “Investeren die structureel de potentiële groei kunnen versterken, kunnen nog.” Peersman: (knikt) “Relanceplannen die hernieuwbare energie stimuleren moeten we niet uitstellen.”

Acht miljard euro voor een energietransitieplan zoals Groen suggereert, is een goed idee?

Van de Clout: “Het is legitiem. Als je dan toch een politieke cocktail maakt, en de groenen vragen extra investeringen voor een versnelling van de energietransitie in ruil voor het uitstel van de kernuitstap, dan levert het nog iets positief op. Met maatregelen die ons in de toekomst voor de energiebevoorrading minder afhankelijk maken van andere landen, kan je de kiezer in de ogen kijken. Die cheque van honderd euro waarover een maand is gediscussieerd, zullen de mensen in 2024 vergeten zijn.”